

GMINA CHOJNICE

KOPERNICA

"PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI"

CZĘŚĆ I

OPIS STANU ISTNIEJĄCEGO I WYBRANYCH KIERUNKÓW ROZWOJU WSI

1. *Charakterystyka sołectwa Kopernica*

Wieś Kopernica położona jest w południowo-zachodniej części województwa Pomorskiego, w sercu Zaborskiego Parku Krajobrazowego, oraz w północno-zachodniej części Borów Tucholskich na Równinie Charzykowskiej. Są to tereny leśne, którymi gospodaruje Nadleśnictwo Rytel. W chwili obecnej w sołectwie Kopernica jest około 50 mieszkańców. Do sołectwa należą wsie: Kopernica, Babilon, Borne, Styporc. Dużą grupę stanowią bezrobotni, emeryci i renciści. W przeszłości znaczna część ludności zamieszkującej Kopernicę, utrzymywała się z prac wykonywanych dla Lasów Państwowych. Wieś posiada bogatą historię, lecz nie zachowały się żadne dokumenty opowiadające o jej losach w dalekiej przeszłości. Jedynie istnieją dokumenty mówiące o osadzie Rotzollen, która znajdowała się w sąsiedztwie Kopernicy. Była to osada większa od obecnej Kopernicy, ale nie zostało po niej ani śladu. Znajdowała się tu huta szkła i również dworek, wszystko było własnością rodziny Rotzoll. Historia mówi, że w 1819 roku Anna Margarethe Rotzoll sprzedała majątek, który po jej śmierci odkupił wnuk w 1828 roku, po czym sprzedał ją ponownie w 1853 roku rodzinie Neubauer. Stąd też zachował się katolicki cmentarz założony jeszcze przed 1914 rokiem usytuowany w lesie, zachował się w formie szczątkowej, układ jest nieczytelny. Po tej osadzie pozostały jedynie szczątki szkiele.

Natomiast osada Kopernica (dawna nazwa Kupfermuhle) pod koniec XVIII wieku, była osadą młyńską z młynem zbożowym i tartakiem wodnym, do dziś zachował się cmentarz założony w połowie XIX wieku. Mieszkańcy wspominają, że jeszcze w 1985 roku znajdowały się czytelne płyty nagrobne, natomiast teraz napisy są nieczytelne, a płyty nagrobne zostały zniszczone. Pod koniec XX wieku osada przekształciła się w niewielką osadę leśną z leśniczówką oraz domami mieszkalnymi robotników leśnych. W latach 1959-1987 istniał w Kopernicy ośrodek wczasowy który został zaadaptowany ze starej leśniczówki (nową zamieszkiwał tamtejszy leśniczy Józef Raszeja) i przekazany został do

dyspozycji liceum z Łobżenicy. Ośrodek rekreacyjny był własnością liceum do 1973 roku. Został on przekazany dyrekcji Liceum Ogólnokształcącego w Nakle. W 1987 roku ośrodek został zlikwidowany.

W miejscowości Babilon mieszczą się obecnie dwa obiekty świadczące usługi rekreacyjno-turystyczne, oraz stara lesniczówka.

W Babilonie znajduje się budynek, którego wiek ocenia się na około 100 lat.

W 1920 roku, po przekształceniu batalionów wartowniczych w Straż Graniczną, przez Józefa Piłsudskiego, powstała tu placówka graniczna Babilon. Mieściła się ona w budynku gdzie świadczone są usługi noclegowe i gastronomiczne. Placówka ta wraz ze strażnikami miała obowiązek zabezpieczania maleńkiego wycinka zachodniej granicy z Niemcami. Odcinek ten oznaczony jest specjalnymi słupami kamiennymi od D-011 do D-047, jest to około 12 kilometrowy odcinek granicy, oparty głównie o drogę do Chojnic i rzekę Czerwoną Strugę.

Placówka Babilon podlegała Komisariatowi Straży Granicznej w Konarzynie, natomiast Komisariat był podporządkowany Inspektoratowi Straży Granicznej w Chojnicach, którego działalność kontrolował Pomorski Inspektorat Okręgowy Straży Granicznej w Bydgoszczy.

Strażnicy z Babilonu, poza ochroną granicy, pełnili również funkcję informacyjno-wywiadowczą. Wywiad polegał na zbieraniu informacji od rolników i okolicznej ludności np. o zauważonych ruchach wojsk.

W 1939 roku w obliczu zagrożenia, wzmocniono jednostki Straży Granicznej, nasiliła się też akcja wywiadowcza, powstały stałe punkty obserwacyjne. Taki stały punkt obserwacyjny znajdował się na skraju lasu, niedaleko miejscowości Czesnowo, pracowała też radiostacja nadawczo-odbiorcza. Spośród strażników przeszkalano patrole minerskie chroniące ważne obiekty. Każdy strażnik uzbrojony był w dwa granaty zaczepne i dwa obronne. Zgodnie z zarządzeniem wydanym w kwietniu 1939 roku przez Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych i Komendanta Głównej Straży Granicznej, oddziały Straży Granicznej (a w tym Strażnica w Babilonie), zostały podporządkowane dowództwom wojsk mających w wypadku wojny bronić poszczególne tereny przygraniczne.

22 września 1939 roku Strażnicę w Babilonie ewakuowano. Ewakuacji podlegały rodziny strażników. Autobus rozpoczął ewakuację rodzin z Konarzyny

a potem z Babilonu (według oficjalnego planu rodziny pracowników służb państwowych miały być ewakuowane poza Warszawę). Strażnica w Babilonie została opuszczona przez strażników 1 września 1939 roku. Strażnicy zostali oddelegowani do wojska broniącego Chojnic na rubieży Chojnice- Chojniczki.

Ciekawostką jest fakt, iż zaledwie czterysta metrów za Strażnicą Babilon, w kierunku Chojnic, po drugiej stronie szosy, stał niski, ceglany domek zwany Starym Babilonem, w XIX wieku w tym miejscu mieściła się karczma Babilon. Mieszkały tam jeszcze dwie rodziny strażników.

Losy byłej Strażnicy Granicznej w okresie okupacji są nieznane. W latach 1956-1992 mieścił się Ośrodek Wczasowy, który był własnością Miejskich Zakładów Komunikacyjnych z Bydgoszczy. Aż do 1997 roku stał opustoszały. W tym samym roku został zakupiony przez obecnych właścicieli. Ze względu na długą i ciekawą historię Strażnicy Babilon, został założony „kącik pamięci”, gdzie można przeczytać o losie Babilonu.

Na terenie sołectwa znajduje się droga wojewódzka (212). Wieś połączona jest siatką dróg leśnych.

Na terenie sołectwa jest ujęcie wody (3 studnie) zaopatrujące wszystkie gospodarstwa domowe w wodę pitną.

W Kopernicy realizuje się coraz więcej inwestycji. W 2004 roku rozpoczęto remont świetlicy wiejskiej, który trwa nadal.

Obecnie dzieci i młodzież uczęszczają do szkół w sąsiednich sołectwach. Szkoła Podstawowa i gimnazjum znajduje się w miejscowości Swornegacie. Dzieci i młodzież uczęszczające do szkół korzystają z internatu.

Styporc jest to miejscowość malowniczo położona na północno-zachodnim skraju sołectwa w pobliżu jeziora Długiego. Są to tereny atrakcyjnych działek wypoczynkowych przy drodze Małe Swornegacie- Chociński Młyn. Styporc graniczy z sołectwem Swornegacie.

Borne, osada położona na północnych obrzeżach sołectwa. Znajduje się tu zagroda rolnicza, budynek leśniczówki oraz domek letniskowy. Borne graniczy z gminą Konarzyny i sołectwem Swornegacie.

2. Inwentaryzacja istniejących zasobów służąca ujęciu stanu rzeczywistego

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
walory krajobrazu				X
walory przyrodnicze				X
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)				X
gleby		X		
kopaliny	X			
Środowisko kulturowe				
walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe			X	
walory zagospodarowania przestrzennego		X		
zabytki			X	
zespoły artystyczne	X			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
miejsca, osoby i przedmioty kultu	X			
święta, odpusty, pielgrzymki	X			
tradycje, obrzędy, gwara		X		
legendy, podania i fakty historyczne				X
specyficzne nazwy		X		

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	X			
działki pod domki letniskowe				X
działki i lokale przeznaczone na prowadzenie dział. gospodarczej			X	
place i miejsca publicznych spotkań i rekreacji			X	
Gospodarka i rolnictwo				
specyficzne produkty	X			
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	X			
możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne				X
Sąsiedzi i "przyjezdni"				
korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)				X
ruch tranzytowy				X
przyjezdni stali i sezonowi				X
Instytucje				
placówki opieki społecznej	X			
szkoły	X			
Dom kultury	X			

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Ludzie, organizacje społeczne				
OSP	X			
KGW	X			
Stowarzyszenia			X	
Darczyńcy i sponsorzy	X			

3. Ocena mocnych i słabych stron wsi – analiza SWOT

MOCNE STRONY

1. Położenie w Parku Narodowym „Bory Tucholskie” i Zaborskim Parku Krajobrazowym
2. Istnienie zakładów turystyczno-usługowych
3. Tereny do rekreacji konnej, rowerowej i pieszej oraz wodnej.
4. Czyste środowisko
5. Bogata fauna i flora.
6. Bogata historia pogranicza z okresu międzywojennego.
7. Kultura i sport w oparciu o Świątlicę Wiejską.
8. Zabytkowe cmentarze z XIX wieku.

SŁABE STRONY

1. Bezrobocie
2. Brak integracji mieszkańców
3. Zubożenie części mieszkańców Kopernicy.
4. Zły stan dróg i brak chodników.
5. Brak środków finansowych na rozbudowę infrastruktury społecznej.
6. Fatalny stan urządzeń związanych z gospodarką wodno-kanalizacyjną.
7. Brak komunikacji miejskiej.
8. Nieuregulowane sprawy związane z Własnością gruntów w Kopernicy (około 80% wsi to tereny Lasów Państwowych).

SZANSE

1. Położenie Kopernicy blisko Chojnic.
2. Budowa nowego mostu drewnianego na rzece Brda w m. Babilon.
3. Dalsze doposażanie i modernizacja Świątlicy Wiejskiej.
4. Planowane odtworzenie rozlewiska na rzece Czerwona Struga w Kopernicy.
5. Zagospodarowanie terenu wokół rozlewiska (plac zabaw dla dzieci, miejsce wypoczynku dla mieszkańców).
6. Rozpowszechnianie walorów historycznych i przyrodniczych w gminie Chojnice.

ZAGROŻENIA

1. Wzrost bezrobocia
2. Wzrost marazmu wśród mieszkańców
3. Pogorszenie warunków infrastruktury, komunikacji

4. Wizja rozwoju wsi

Kopernica ma stać się wsią estetyczną, miejscem wypoczynku dla mieszkańców Chojnic. Ponadto Kopernica ma stać się wsią rozwojową, gospodarną, przyjazną ekologicznie i atrakcyjną pod względem turystyczno – rekreacyjnym. Społeczeństwo w przyszłości, dzięki dalszej współpracy i działaniu dla dobra wszystkich mieszkańców powinno osiągnąć wyższy stopień integracji.

5. Program rozwoju wsi

Rozwój sołectwa Kopernica ma nastąpić dzięki wprowadzeniu i zrealizowaniu przedstawionych poniżej priorytetów, celów, projektów oraz zadań.

Priorytet I - "Poprawa infrastruktury"

Cel 1: Modernizacja i rozwój infrastruktury kulturalnej

Projekty:

- Modernizacja Świetlicy Wiejskiej.
- Wyposażenie świetlicy wiejskiej
- Stworzenie stanowiska komputerowego z dostępem do Internetu w Świetlicy
- Wyposażenie aneksu kuchennego w Świetlicy
- Stworzenie kącika historycznego związanego z sołectwem w Świetlicy wiejskiej

Cel 2: Budowa infrastruktury rekreacyjno – sportowej

Projekty:

- Odtworzenie rozlewiska na rzece Czerwona Struga
- Zagospodarowanie terenu wokół rozlewiska
- Budowa placu zabaw
- Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy

- Zarybienie rozlewiska
- Utworzenie miejsc zielonych na terenie wsi
- Utworzenie miejsca na ognisko przy świetlicy

Cel 3: Budowa infrastruktury turystycznej

Projekty:

- Utworzenie ścieżek dla rekreacji konnej

Cel 4: Budowa infrastruktury technicznej

Projekty:

- Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków
- Zadrzewienie terenu wentylacyjnego szamba świetlicy

Priorytet II – "Ochrona dziedzictwa kulturowego i zasobów przyrodniczych"

Cel 1: Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego

Zadania:

- Utrzymanie i prace nad konserwacją cmentarzy.

Cel 2: Wykorzystanie zasobów przyrodniczych

Zadania:

- wdrażanie nowego regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Chojnice

Priorytet III - "Poprawa warunków ekonomicznych mieszkańców wsi"

Cel 1 Integracja mieszkańców

Projekty:

- Organizowanie cyklicznych imprez dla mieszkańców Kopernicy (kulig konny dla dzieci, majówka nad Jeziorem Charzykowskim)
- Utworzenie w świetlicy dostępu do komputera i Internetu

CZĘŚĆ II

KOSZTORYSY POSZCZEGÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ

Rok 2007

1. Dokończenie remontu świetlicy w tym:	
- elewacja zewnętrzna	4.000,00 zł.
- wentylacja	250,00 zł.
- konserwacja dachu	700,00 zł.
-zadrzewienie terenu wentylacyjnego świetlicy (drzewa pozyskane z urzędu gminy, robocizna w ramach pracowników interwencyjnych)	0,00 zł.
2. Wyposażenie aneksu kuchennego w świetlicy:	
- kuchenka gazowa, reduktor, wąż 3m, opaski 2 szt.,	215,00 zł.
- zakup szafek kuchennych 3 sztuki	450,00 zł.
3. Wyposażenie kąpielowni	500,00 zł.
4. Lustro łazienkowe	50,00 zł.
5. Uporządkowanie terenu wokół świetlicy	300,00 zł.
6. Pomoc przy budowie indywidualnych, przydomowych oczyszczalni ścieków.	pomoc merytoryczna
7. Utrzymanie i prace nad konserwacją cmentarzy	100,00 zł.
8. Wdrażanie nowego regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Chojnice	0,00 zł.
9. Organizowanie cyklicznych imprez dla mieszkańców	500,00 zł.

Kopernicy:	
- kulig konny dla dzieci,	
- majówka nad Jeziorem Charzykowskim	

Rok 2008

9. Stworzenie stanowiska komputerowego z dostępem do Internetu w Świetlicy:	
- zakup komputera	2.000 zł.
- podłączenie łączy internetowych	?
10. Odtworzenie rozlewiska na rzece Czerwona Struga (inwestor lasy państwowe)	0,00 zł.
11. Zagospodarowanie terenu wokół rozlewiska	1.000 zł.
12. Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	300,00 zł
13. Zarybienie rozlewiska	200,00 zł.
14. Utworzenie miejsc zielonych na terenie wsi	200,00 zł.
15. Utworzenie miejsca na ognisko przy świetlicy	300,00 zł.
16. Utrzymanie i prace nad konserwacją cmentarzy	100,00 zł.
17. Utworzenie ścieżek dla rekreacji konnej	500,00 zł.
18. Organizowanie cyklicznych imprez dla mieszkańców Kopernicy: - kulig konny dla dzieci, - majówka nad jeziorem charzykowskim	500,00 zł.

Rok 2009

19. Budowa placu zabaw	3.000 zł.
20. Zagospodarowanie terenu wokół rozlewiska	1.000 zł.
21. Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	300,00 zł
22. Zarybienie rozlewiska	200,00 zł.
23. Utworzenie miejsc zielonych na terenie wsi	200,00 zł.
24. Utrzymanie i prace nad konserwacją cmentarzy	100,00 zł.
25. Utworzenie ścieżek dla rekreacji konnej	300,00 zł.
26. Organizowanie cyklicznych imprez dla mieszkańców Kopernicy: - kulig konny dla dzieci, - majówka nad jeziorem charzykowskim	500,00 zł.

Rok 2010

27.Zagospodarowanie terenu wokół rozlewiska	1.000 zł.
28.Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	300,00 zł
29.Zarybienie rozlewiska	200,00 zł.
30.Utworzenie miejsc zielonych na terenie wsi	200,00 zł.
31.Utrzymanie i prace nad konserwacją cmentarzy	100,00 zł.
32.Organizowanie cyklicznych imprez dla mieszkańców Kopernicy: - kulig konny dla dzieci, - majówka nad jeziorem charzykowskim	500,00 zł.

Rok 2011

33. Zagospodarowanie terenu wokół rozlewiska	1.000 zł.
34. Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	300,00 zł
35. Zarybienie rozlewiska	200,00 zł.
36. Utworzenie miejsc zielonych na terenie wsi	200,00 zł.
37. Utrzymanie i prace nad konserwacją cmentarzy	100,00 zł.
38.Organizowanie cyklicznych imprez dla mieszkańców Kopernicy: - kulig konny dla dzieci, - majówka nad jeziorem charzykowskim	500,00 zł.

Rok 2012

39.Zagospodarowanie terenu wokół rozlewiska	1.000 zł.
40.Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	300,00 zł
41.Zarybienie rozlewiska	200,00 zł.
42.Utworzenie miejsc zielonych na terenie wsi	200,00 zł.
43.Utrzymanie i prace nad konserwacją cmentarzy	100,00 zł.
44.Organizowanie cyklicznych imprez dla mieszkańców	500,00 zł.

Kopernicy: - kulig konny dla dzieci, - majówka nad jeziorem charzykowskim	
---	--

Rok 2013

45. Zagospodarowanie terenu wokół rozlewiska	1.000 zł.
46. Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	300,00 zł
47. Zarybienie rozlewiska	200,00 zł.
48. Utworzenie miejsc zielonych na terenie wsi	200,00 zł.
49. Utrzymanie i prace nad konserwacją cmentarzy	100,00 zł.
50. Organizowanie cyklicznych imprez dla mieszkańców Kopernicy: - kulig konny dla dzieci, - majówka nad jeziorem charzykowskim	500,00 zł.